



Statsråden

Kommunal- og forvaltningskomiteen
Stortinget

Deres ref

Vår ref

Dato

25/1800-

2. mai 2025

Svar på spørsmål fra Stortingets kommunal- og forvaltningskomité om Prop. 64 L (2024-2025) Lov om kommunale vass- og avløpsanlegg (vass- og avløpsanleggslova) og endringer i forurensningsloven

Viser til brev 28. april der komiteen på vegne av komiteens medlemmer fra Høyre ber om svar på spørsmål til Prop. 64 L (2024 – 2025) Lov om kommunale vass- og avløpsanlegg (vass- og avløpsanleggslova) og endringer i forurensningsloven. Mine svar følger under.

1. *I Prop 64. L (2024–2025) står det: «Videre legger departementet til grunn at forslaget til forurensningsloven §22 a ikke vil ha vesentlige konsekvenser for kommunal sektor», samtidig viser ikke proposisjonen til konkrete kostnadsberegninger som underbygger dette. Hvilke analyser ligger bak vurderingen om at den «ikke vil ha noen vesentlige konsekvenser for kommunal sektor»?*

Svar: Kommunen har allerede i dag hjemmel til å pålegge tiltak om frakobling iht forurensningsloven § 22 annet ledd, annet punktum. Forslag til ny § 22 a i forurensningsloven er en oppfølging av NOU 2015: 16 Overvann i byer og tettsteder og utvalgets anbefaling om en tydeligere påleggshjemmel. Utvalget kunne ikke vise til sikre tall for hvor mye kommunene bruker på administrasjon til overvannshåndtering i dag, og hvor mye hver enkelt endring vil bety.

Sammenlignet med dagens situasjon, vil forslaget til endringer i forurensningsloven § 22 a gi kommunen større mulighet til å pålegge tiltak for å avlaste avløpsanlegg som er overbelastet. Departementets vurdering av at «forslaget ikke vil ha vesentlige konsekvenser for kommunal sektor» er begrunnet i at eksisterende praksis videreføres, samtidig som at regelverket blir tydeligere og mer standardisert. Den foreslåtte påleggshjemmelen er et verktøy kommunene kan velge å bruke for å redusere belastningen på avløpsanleggene, og dermed også for å

redusere ressursene kommunen bruker forbindelse med skadeerstatning, retting av feil og oppgradering. Det vil si at kommunen på den ene siden vil kunne spare ressurser til saksbehandling av skaderelaterte saker, mens den på den andre siden må bruke mer ressurser på saksbehandling av skadeforebyggende tiltak.

2. *Er det gjennomført kostnadsberegninger for hvordan de enkelte forslagene, og alle endringene i proposisjonen samlet, vil slå ut for abonnentene? Høyre ønsker en detaljert oversikt over forventede kostnadsendringer for ulike typer abonnenter, både for private husholdninger og næringsliv.*

Svar: I dag bruker mange kommuner unødvendig store ressurser på å administrere etablering og drift av avløpsanlegg pga. ulike privatrettslige vilkår for bruk av anlegg og uklar ansvarsfordeling mellom seg og abonnentene. De foreslåtte endringer er først og fremst grep for å tydeliggjøre regelverket og samtidig gi kommunen bedre mulighet til å sikre mer kostnadseffektiv drift av avløpsanlegg, Enklere saksbehandling og mer effektiv drift er begge faktorer som vil bidra til å redusere kostnadsnivået for abonnentene både i dag og i fremtiden.

Forslaget til ny vass- og avløpsanleggslov og endringer i forurensningsloven påvirker tre typer kostnader som abonnentene kan få:

- (i) Kostnader knyttet til avløpsgebyr

Satsen for avløpsgebyret vedtas av kommunestyret hvert år og varierer fra kommune til kommune. Det er ikke mulig å beregne hvor mye avløpsgebyret vil endre seg for den enkelte som følge av lovforslaget. Forslagene handler i stor grad om å tydeliggjøre eksisterende regelverk og å avklare ansvar slik at saksbehandlingen kan bli mer effektiv. Forslaget vil også kunne bidra til bedre utnyttelse av eksisterende infrastruktur for vann og avløp. Vi antar derfor at forslagene vil bidra til å holde satsen for avløpsgebyret nede.

- (ii) Kostnader knyttet til pålagte tiltak etter forurensningsloven § 22 a

Kommunen kan kun pålegge tiltak om frakobling for å avlaste det kommunale avløpsanlegget, dersom alternative tiltak kan gjennomføres med rimelighet. Kostnader for lokale overvannstiltak varierer fra noen hundre kroner til flere tusen kroner. Hva som er både gjennomførbart og rimelig for den enkelte vil variere fra sak til sak. Eksempler på faktorer som påvirker slike vurderinger er kapasiteten på avløpsanleggene, grad av fortetting, infiltrasjons- og avrenningsmuligheter, tilgjengelig areal, topografi og hvem som skal få pålegget. Det er ikke mulig å anslå hvilke konkrete tiltak som vil bli gjennomført, og hva de faktiske kostnadene vil bli. Det er derfor heller ikke mulig å lage en nasjonal oversikt.

- (iii) Kostnader knyttet til håndhevingsbestemmelsene i vass- og avløpsanleggslova

For håndhevingsbestemmelsene i forslaget til ny vass- og avløpsanleggslov §§ 11-17, er det et vilkår at abonnenten bryter et krav gitt i vass- og avløpsanleggslova eller vedtak i medhold av loven. Kostnader knyttet til disse bestemmelsene vil derfor bare ramme abonnenter i tilfeller der de enten har gjort eller unnlatt å gjøre noe de har plikt til etter loven. Dette er i stor grad de samme tilfellene som kommunene i dag må ta abonnentene til retten for å avgjøre, dersom abonnenten bryter de privatrettslige abonnementsvilkårene.

På bakgrunn av høringsinnspill er det lagt inn flere terskler for kommunens pålegg i forslaget til vass- og avløpsanleggslova, deriblant i § 12 om undersøkelser og § 15 om direkte gjennomføring ved kommunen. Hva som er et rimelig tvangsmulktbeløp etter forslagets § 16, vil bero på en skjønnsmessig helhetsvurdering i det enkelte tilfellet. I forhold til hva som regnes som et rimelig tvangsmulktbeløp vil det kunne tas hensyn til den ansvarliges økonomiske situasjon. Størrelsene på tvangsmulkt varierer, og kan derfor ikke beregnes på nasjonalt nivå.

3. *Flere av forslagene i Prop 64. L (2024–2025) kan medføre at kommunene får merkostnader for å følge det nye regelverket, vil dette da bli belastet selvkostregnskapet og i seg selv medføre økt gebyr til abonnenten?*

Svar: Kommunens kostnader med å utarbeide og følge opp privatrettslige avtaler blir allerede i dag belastet selvkostregnskapet. Forslagene om å lovregulere oppgaver som i dag håndteres gjennom privatrettslige avtaler er foreslått for å redusere konfliktnivået og redusere kommunens saksbehandlingstid sammenlignet med i dag. Vi antar at derfor kommunens administrative kostnader i sum vil bli noe lavere enn i dag og at dette vil reflekteres i selvkostregnskapet.

4. *Prop 64. L (2024–2025) gir kommunene mulighet til å ilegge tvangsmulkt, men spesifiserer ikke hvordan disse inntektene skal håndteres regnskapsmessig. Vil inntekter fra tvangsmulkt tilfalle selvkostregnskapet eller vil de gå inn i kommunens ordinære regnskap?*

Svar: Overvannsutvalget foreslo at kommunen burde få myndighet til å benytte de bestemmelser i plan- og bygningsloven som er nødvendig for å sikre håndhevelse av krav. Bestemmelsen om tvangsmulkt i forslaget til ny vass- og avløpsanleggsloven bygger på bestemmelsen om tvangsmulkt i forurensningsloven, men i likhet med pbl. § 32-5 vil tvangsmulkt tilfalle kommunen.

Hensikten med tvangsmulkt er å sikre at bestemmelsene i loven eller vedtak i medhold av loven blir overholdt. Det er derfor et verktøy for å stanse ulovlige tiltak, og kan kun pålegges dersom lovens vilkår er oppfylt. Vedtak om tvangsmulkt er tvangsgrunnlag for utlegg. Som oppfølging av vedtakelse av loven vil det utarbeides veiledning for kommunene.

Med hilsen



Andreas Bjelland Eriksen